

РЕШЕНИЕ

№ 714

гр. София, 17.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Елена Тахчиева Въззивно гражданско дело № 20211000501639 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на „Лизинг Финанс“ЕАД /с предишно наименование „Пиреос Лизинг“/ против решение от 18.03.2021г. по гр.д. № 8117/2019г. на Софийски градски съд, 1-3 състав, с което са отхвърлени предявените от жалбоподателя искове против Прокуратура на РБ и СДВР с пр. осн. чл.108 ЗС за признаване за установено правото на собственост на дружеството по отношение на лек автомобил марка Тойота, модел Ланд Крузер и осъждане на ответниците да му предадат владението.

Поддържат се оплаквания за неправилност на решението, тъй като изведените правни изводи не кореспондират с установените по делото факти, но също не били обсъдени голяма част от приетите доказателства, и съвсем произволно в тази връзка било прието, че собственик на вещта са други дружества в Испания. Излагат се подробни фактически и правни съображения в подкрепа на твърденията, обосноваващи исковата претенция, като се акцентира на фактите, че досъдебното производство е образувано по чл.354а НК, което не било съобразено и обсъдено от съда. Оспорват се изводите на съда, че ищецът не е собственик на вещта на осн. чл.78, ал.1 ЗС и че не е реализиран състава на чл.80 ЗС, въпреки че няма ясно произнасяне кои други лица се легитимират и установяват права върху вещта. На следващо място се поддържа, че неправилно била приложена разпоредбата на чл.113 НПК, защото до прекратяване на досъдебното производство не е била заявена претенция към автомобила от други лица, които да обосновават насрещни права. Поради изложеното

се иска отмяна на обжалваното решение и вместо това уважаване на исковете с правно основание чл.108 ЗС.

Въззиваемите –ответници Прокуратура на РБ и СДВР чрез пълномощници са подали отговори, с които правят възражения против оплакванията в жалбата и искат потвърждаване на обжалваното решение.

Софийският апелативен съд, след като прецени доводите на страните и съобрази събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Решението е валидно и допустимо /чл.269 ГПК/.

Първоинстанционното производство е било образувано по субективно съединение ревандикационни искове по чл.108 ЗС на „Лизинг Финанс“ЕАД против Прокуратура на РБ и СДВР, имащи за предмет установяване правото на собственост и осъждане на ответниците да предадат на ищеца лек автомобил марка Тойота, модел Тойота, модел Land Cruiser, видим номер на рама JTEBZ295600123075 и действителен номер на рама JTEBZ29J300135054. Като правопораждащи факти в исковата молба ищецът е посочил придобиването на собствеността върху процесния автомобил по заноустановения ред чрез договор за покупко-продажба на 05.03.2008г и предаване на владението, след което регистрация в ПП КАТ София. Твърди се, че на 13.08.2008 г. автомобилът е бил задържан от служители на Национална служба полиция, поради интервенция върху рамата и образувано ДП № 295/2009 г. по описа на СДВР, пр. пр. № 5404/2009 г. по описа на СРП срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 345а, ал. 1 НК, като след необосновано дълъг претой в МВР на 20.02.2017г. бил предаден на собственика от ОДМВР-Кюстендил. При предприета процедура по регистрация на автомобила в ПП КАТ-СДВР бил установен номер на рамата на автомобила, поставен на същия от производителя Тойота, а по справка на ПП КАТ-СДВР в база данни на МВР и Шенгенска информационна система, се констатирало, че този номер на рамата е обявен за издирване от властите в Мадрид, Испания. Автомобилът отново бил задържан от МВР в 05 РУ-СДВР с протокол за доброволно предаване, подписан на 16.11.2017 г., а ДП № 295/2009 г. на СДВР, пр.пр. 5404/2009 г. на СРП били възобновени, с цел установяване на виновното лице, извършило интервенцията върху рамата. На 29.01.2019 г. наказателното производство - ДП № 295/2009г. по описа на СДВР било прекратено на основание изтекъл абсолютен давностен срок за престъпление по чл. 345а НК и отново бил постановен отказ за връщане на автомобила с мотивите за наличие на спор относно вещта.

Ответниците по иска Прокуратура на РБ и СДВР са оспорили исковете със сходни съображения, че не са легитимирани по исковете, поради това че вещта иззета на осн. чл.112 и 113 НПК, и че при наличие на спор за собственост исковете следва да се предявят срещу лицата, заявили насрещни права върху същата вещ.

Пред първата инстанция не е имало спор по фактите и от писмените доказателства е изяснено, че с договор за покупко –продажба от 05.03.2008г. ищецът е придобил от „Костадинов Кар-2007“ЕООД автомобил модел Land Cruiser, видим номер на рама

ЈТЕВZ295600123075 и действителен номер на рамата ЈТЕВZ29J300135054, и че на същата дата е било предадено владението на автомобила. Не се спори, че ищецът е регистрирал автомобила в ПП КАТ-София с регистрационен номер ***. На 13.08.2008г автомобилът е бил задържан от служители на НСП София, поради интервенция на рамата, която е била потвърдена от изготвена трасологическа експертиза и по този повод образувано досъдебно производство № 259/2009г по описа на СДВР пр.пр. № 5404/2009г по описа на СРП срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.354а ал.1 НК. След претой в МВР на 20.02.2017г. бил предаден на собственика от ОДМВР-Кюстендил с постановление от 30.01.2017г на СРП, с което ищецът бил признат за правоимащо лице и физически предаден с протокол от 20.02.2017г., но без регистрационни табели. Във връзка с предприета процедура пред ПП КАТ София за регистрация и при установяване на действителния номер на рамата при данни за извършена интервенция, такъв бил поставен от производителя Тойота. При справка на ПП КАТ-СДВР в база данни на МВР и Шенгенска информационна система и констатация, че този номер на рама е обявен за издирване от властите в Мадрид, Испания, автомобилът отново бил задържан от МВР в 05 РУ-СДВР с протокол за доброволно предаване, подписан на 16.11.2017 г., а ДП № 295/2009 г. на СДВР, пр.пр. 5404/2009 г. на СРП било възобновено за установяване на извършителя на интервенцията. На 29.01.2019 г. наказателното производство - ДП № 295/2009г. по описа на СДВР било прекратено на основание изтекъл абсолютен давностен срок за престъпление по чл. 345а НК и отново бил постановен отказ за връщане на автомобила с мотивите за наличие на спор относно вещта.

Първоинстанционният съд е отхвърлил исковете с мотивите, че фактическият състав на чл.78 ал.1 ЗС не се прилага за предвидените от законодателя изключения по чл.78, ал.2 ЗС, когато вещта е била открадната или изгубена, защото охранява интересите на засегнатия собственик, и че приложение не намира и нормата на чл.80 ЗС, тъй като в предвидения давностен срок ищецът не е упражнявал фактическа власт, доколкото с изземването на вещта от държавен орган се прекъсва владението по смисъла на чл.81 ЗС.

По фактите няма спор между страните и при изяснена идентично фактическа обстановка, въззивният състав не споделя правните изводи на първата инстанция, по следните съображения:

Неоснователни са застъпените от ответниците и поддържани в отговорите възражения, че исковете не са предявени спрямо процесуално легитимирана страна. Твърдените в исковата молба правопораждащи факти за възникнало право на собственост на ищеца спрямо спорната вещ, която неоснователно се задържа от органите на досъдебното производство обосновава процесуалната легитимация на ответниците, като всички останали доводи в обратна насока във връзка с приложението на чл.113 НПК са такива по съществото на спора, касаещи материалната легитимация.

По същество: Съгласно чл.78 ал.1 ЗС, който придобие по възмезден начин владението на движима вещ или ценна книга на приносител на правно основание, макар и от неособственик, но без да знае това, придобива собствеността. Този придобивен способ е

неприложим за откраднати или изгубени вещи /чл.78 ал.2 ЗС/, а след изменението на ал.1 и в случаите, когато за прехвърляне на вещта се изисква нотариален акт или договор с нотариална заверка на подписите. В конкретния случай за придобиване собствеността върху автомобила не е била необходима нотариална заверка на подписите на страните по договора, съгласно разпоредбата на чл.144, ал.1 Закона за движение по пътищата, предвиждаща писмена форма на договора за продажба на автомобил, след като същият не е имал регистрация в националния регистър. Специална писмена форма с нотариална заверка на подписите на страните се изисква в разпоредбата на чл.144 ал.2 ЗДвП като форма за действителност на договорите за прехвърляне на собственост само върху регистрирани автомобили от надлежните органи в страната по предвидения за това ред съобразно българското законодателство /Наредба №I-45 от 24.03.2000г за регистрацията и отчета на моторните превозни средства/. Първоначалната регистрация по см. на пар.2 т.5 от ДР на цитираната наредба е решаваща за това дали автомобилът е регистриран или не за определяне на изискуемата форма за извършване на разпоредителни сделки. Спорният автомобил не е бил регистриран в страната към момента на сключване на договора от 05.03.2008г., затова валидната писмена форма за прехвърляне на собственост е спазена и този факт се установява от представените писмени документи.

От приложното поле на чл.78 ал.1 ЗС е предвидено изключение и законодателят отрича възможността добросъвестният владеец да придобие собствеността при условията на фактическия състав по чл. 78, ал. 1 ЗС, когато движимата вещ е открадната (обект на престъпленията по чл. 194 – чл. 197 НК и чл. 198 – чл. 199 НК) или загубена (вещ, която има собственик, но не се владее от никого) в течение на трите години от кражбата или изгубването. От писмените доказателства по делото е изяснено, че процесният автомобил е бил предмет на престъпление по чл.345а ал.1 НК /глава Общопасни престъпления, раздел Престъпления против съобщенията и транспорта/ повдигнато спрямо неизвестен извършител за заличаване и/или подправка на идентификационен номер на моторно превозно средство, а не за престъпление срещу собствеността по чл.193 НК, който факт не е бил съобразен от първата инстанция. Правилно първоинстанционният съд е придал на ищеца качеството му на добросъвестен владетел, поради наличието на годно правно основание за придобиване на собствеността и установяване на владение при сключване на договора. Необосновано обаче е отрекъл легитимиращото действие на договора от 2008г и приел наличието на изключение по чл.78 ал.2 ЗС, защото процесният автомобил не е бил обект на престъпление против собствеността по образувано наказателно производство.

Независимо от посоченото и да се приеме обратното заради постъпили впоследствие след възобновяване на производството през 2017г данни за издирване на откраднат автомобил в Испания, чиито номер на рама съответства на действителния констатиран от експертизите, то в предвидения 3-годишен срок по чл.78 ал.2 ЗС от установяване на владението върху вещта през 2008г не е бил подаден сигнал за издирване на вещта поради обявяването ѝ за открадната. Този факт се установява от постановление от 30.01.2017г на СРП, с което автомобилът е върнат на собственика „Лизинг финанс“ЕАД. Неправилно поради това се

отрича осъществяването на фактическия състав на чл.80 ЗС, позовавайки се на цитирана от ответниците съдебна практика и конкретно решение от 22.03.2018г по гр.д. № 4303/2016г на ВКС, с което се дава отговор на правен въпрос при различна фактическа обстановка. В конкретния казус, за разлика от разгледания в цитираното решение, сигнал за кражба до български държавен орган не е подаден в срока по чл.78 ал.2 ЗС, предвиден в защита на интереса на собственика и на приобретателя, нито в срока по чл.80 ал.1 ЗС. Поради това не може да се приеме, че с изземването на автомобила като веществено доказателство през 2008г по образувано досъдебно производство по чл.345а НК се прекъсва владението по чл.81 ЗС. В конкретния случай българският държавен орган изпълнява функцията на пазач на вещта спрямо дружеството–ищец до установяване извършителя на престъплението по чл.345а НК, защото в този срок не е бил подаден сигнал за издирване на вещта поради кражба и в наказателното производство, образувано за друг вид посегателство /за престъпление против транспорта/ не е имало друг интерес, освен този на ищеца, който да е обект на публично правна защита.

Поради установяване на материалната легитимация на ищеца следва да се обсъдят и следващите оплаквания за неправилно приложение на чл.113 НПК от страна на органите на органите на досъдебното производство. Представените писмени доказателства категорично установяват, че задължането на автомобила е незаконосъобразно. Разпоредбата на чл. 111 ал.2 НПК предвижда, че претенцията за връщане следва да бъде заявена преди да е приключило наказателното производство, а съгласно ТР № 2/12.11.2014г по тълк.д. № 282014г на ОСНК ВКС спор за собственост по смисъла на чл.113 НПК възниква, когато има повече от една претенция относно принадлежността на вещта. Не може да се приеме, че има гражданско правен спор по смисъла на цитираната разпоредба чл.113 НПК, защото от приложените пред първата инстанция писма между българския и испански отдел „СИРЕНЕ“ става ясно, че въпреки отправените поредица искания до испанските власти, в продължение на години няма постъпили претенции от заинтересовани лица, а наличие на гражданско правен спор не би могло да се изведе от представеното единствено доказателство по повод на разменена кореспонденция от 18.11.2020г. /л.151-153/, че застрахователна компания MAPFRE е заинтересована от връщане на автомобила без да са предприети каквито и да било правни действия.

В обобщение въззивната инстанция приема предявените искове по чл.108 ЗС за основателни, което ще има за последица отмяна на обжалваното решение и вместо това постановяване на ново по същество, с което се признае правото на собственост на ищеца спрямо вещта и се осъдят ответниците да предадат владението.

При този изход на спора на отмяна ще подлежи решението и в частта за разносните присъдени в тежест на ищеца. Ищецът има право на разноски и такива следва да му се признаят в размер на 1038лв държавна такса и ю.к. възнаграждение до размер от 300лв.

Право на разноски пред въззивната инстанция ще има само ищеца, който е претендирал такива за държавна такса в размер на 519лв, които се следват в тежест на ответниците.

Водим от горното, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение от 18.03.2021г. по гр.д. № 8117/2019г. на Софийски градски съд, 1-3 състав, с което са отхвърлени предявените от на „Лизинг Финанс“ЕАД искиове против Прокуратура на РБ и Столична дирекция на вътрешните работи с пр. осн. чл.108 ЗС и в тежест на „Лизинг Финанс“ЕАД са присъдени разноски в размер на 450лв, като вместо това ПОСТАНОВЯВА

ПРИЗНАВА за установено по отношение на Прокуратура на РБ и Столична дирекция на вътрешните работи, че „Лизинг Финанс“ЕАД ЕИК 131352367 е собственик на лек автомобил марка Тойота, модел Тойота, модел Land Cruiser, видим номер на рама JTEBZ295600123075 и действителен номер на рамата JTEBZ29J300135054 и ги осъжда да предадат владението върху описания автомобил.

ОСЪЖДА Прокуратура на РБ и Столична дирекция на вътрешните работи да заплатят на „Лизинг Финанс“ЕАД ЕИК 131352367 сумата от 1857лв, представляваща разноски пред първата и въззивна инстанции.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС на РБългария в едномесечен срок от връчването му на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____